

http://www.eab.org.tr

Educational Research Association
The International Journal of
Educational Researchers 2017, 7(2): 15-26
ISSN: 1308-9501

http://ijer.eab.org.tr

A Study of Determining Teacher Candidates' Violence Perception

(Öğretmen Adaylarının Şiddet Algılarını Belirleme Çalışması)

Havise Çakmak Güleç¹
Bülent Güven²

Abstract

Violence defined as situation or behaviors like toughness, being stern and rude behaviour, suppressing people defined as those of brute force, intimidating or leaving people emotionally helpless is a concept also defined as a social problem which can be analyzed with its different kinds and has been described several times in different periods. Violence is seen more frequently in recent years that its reasons, kinds and the results of precautions are constantly examined and problem solving researches have led to expectations. This study aims to determine Teacher candidates' violence perception of University students that are going to work in pre-school or primary schools and to find out whether there are any differences between their perception features among different variances. As a paradigm, teacher candidates who are studying at the departments of pre-school and primary school teaching in the Faculty of Teaching. Indetermining the paradigm in this way, that the age groups that the teacher candidates will serve shows the features of a critical period especially in personality development and earning positive affective qualities has become a starting point for researchers. In the study performed in descriptive features, the answers the participant teacher candidates gave to the violence perception determining scale developed by Güven and Güleç (2010) have been examined through non-parametrical statistical calculation techniques; in the findings achieved as a result of the examining, in the answers the participants gave, it has been assigned that the education level of the parents does not differ with regards to the settlement they reside in, and that it may differ only a little in some factors from the point of the department they studied, the education level of the father, the time of the education, the level of class in which they studied and gender parameters. Depending on the findings, comment, discussion and conclusion parts are addressed in the full text.

Keywords: Violence, Teacher candidate, Preschool, Primary School Teacher

Özet

Sertlik, sert ve katı davranış, kaba kuvvet kullanımı olarak tanımlanabilen insanları sindirme, korkutma ya da duygusal açıdan çaresiz bırakma gibi durum ya da davranışlar olarak ifade edilebilen şiddet, farklı türleri ile incelenebilen ve geçmişten günümüze pek çok kez tanımlanan, toplumsal sorun olarak da ifade edilen bir kavramdır. Son yıllarda özellikle giderek artan bir biçimde toplumsal sorun olarak çözüm bekleyen şiddetin nedenleri, türleri ve önlenmesine yönelik çalışmaların sonuçları da sürekli incelenmekte ve soruna çözüm bulma bağlamında araştırmalar beklenti oluşturmaktadır. Bu çalışmada üniversite eğitimini sürdüren ve yakın gelecekte okul öncesi ve ilkökul öğretim basamaklarında öğretmen olarak görev yapacak olan öğretmen adaylarının şiddet kavramına yönelik algılarını belirlemeyi ve bu iki basamakta görev yapacak adayların algısal özellikleri arasında çeşitli değişkenler açısından farklılık bulunup bulunmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Örneklem olarak Eğitim Fakültesinin okul öncesi ve sınıf öğretmenliği anabilim dallarında öğrenim gören öğretmen adayları seçilmiştir. Örneklem bu şekilde belirlenmesinde öğretmen adaylarının hizmet verecekleri yaş gruplarının özellikle kişilik gelişiminde, olumlu duygusal niteliklerin kazandırılmasında kritik dönem özelliği

¹ Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü.
havisegulec@yahoo.com

² Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü.
bulentgl@yahoo.com

göstermesi araştırmacılar için hareket noktası olmuştur. Betimsel nitelikte gerçekleştirilen araştırmada katılımcı öğretmen adaylarının Güven ve Güleç (2010) tarafından geliştirilen şiddet algısı belirleme ölçeğine verdikleri cevaplar parametrik olmayan istatistiksel hesaplama teknikleri ile incelenmiş; inceleme sonucu ulaşılan bulgularda katılımcıların verdikleri cevaplarda anne eğitim düzeyi, ikamet ettikleri yerleşim yeri açısından farklılık göstermediği, öğrenim gördükleri anabilim dalı, babanın eğitim düzeyi, öğretim zamanı, öğrenim görülen sınıf düzeyi ve cinsiyet değişkenleri açısından kimi faktörlerde farklılık gösterdikleri belirlenmiştir. Bulgulara dayalı olarak yorum, tartışma ve sonuç bölümleri tam metinde ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Şiddet, Öğretmen adayları, Okulöncesi, Sınıf Öğretmeni

Giriş

Şiddet kavramı sertlik, sert ve katı davranış, kaba kuvvet kullanma olarak tanımlanır. Şiddet olayları ise; insanları sindirmek, korkutmak için yaratılan olay ya da girişimler olarak tanımlanmaktadır (Ünsal, 1996;29). Şiddet kişinin kendisini güvende hissetmesine engel olmaktadır. Şiddet sadece dayak değildir. Şiddet fiziksel, ekonomik, psikolojik ve cinsel şiddet gibi farklı biçimlerde tanımlanabilir. Şiddet farklı biçimlerde sınıflanabilmektedir. Şiddet olgusu çok yönlü bir olgudur. Bu nedenle değişik açılardan ele alınabilir. Örneğin, psikolojik yönüyle, ahlaksal yönüyle, siyasal yönüyle ele alınabilir. Ayrıca, ekonomik ve hukuksal yönleri de incelenebilir (Kocacık, 2005).

Şiddete maruz kalmak farkındalılıkla ilgili bir durumdur. Şiddetin nasıl tanımlandığı, bizim şiddeti nasıl tanımladığımız, nasıl algıladığımız ve kendi haklarımızın ne kadar farkında olduğumuz, şiddeti engellemenin önündeki en önemli sorulardır.

Post-modern dünyada insanlar çeşitli biçimlerde şiddetle karşı karşıya kalmaktadır. Sokakta yaşanan şiddet, aile içi şiddet, etnik düşmanlık ve çevresel zararların yol açtığı yıkımlar her geçen gün yaşamı daha da zorlaştırmakta, karmaşıklaştırmakta ve tehdit etmektedir. Ülkeler arasında yaşanan savaş ve bunun halka yansımaları olan şiddet, toplumlarda büyük yıkımlara yol açmaktadır. Şiddetin önlenmesi, sosyal barışın sağlanması ve egemen kılınmasında en önemli unsurlardan biri eğitimidir. Eğitim dışındaki yöntemlerle toplumda bir süre barış sağlansa bile, böylesi bir barışın kalıcı ve sürekli olması güç bir olasılıktır. Bu nedenle, barışa eğitsel açıdan yaklaşan anlayışların bir ürünü olarak geliştirilen 'barış eğitimi' yetişkinlerin ve çocukların hoşgörü, paylaşım ve içten olma gibi değerlerin öğretim biçiminin ayrılmaz bir parçasıdır. Barış eğitimi, çatışmaları çözme, çeşitliliği anlama ve değerleri açıklama gibi çocukların günlük yaşantılarında yer alan konuları içerir. Ayrıca, öğrencilere iyi niyet, hoşgörü, karşılıklı anlayış, empati gibi beceri ve değerler kazandırır. Barış eğitiminin temel amacı, öğrencilerin sosyal adaleti sağlayabilecek bir dünya düzeni oluşturmalarına katkıda bulunacak stratejiler geliştirmelerine yardım etmektir. Bu nedenle birçok ülkedeki öğretmen eğitim programları demokrasi ile ilgili derslere ve bu derslerde çok kültürlü eğitim ve öğretime gereksinim duymaktadır. Bu tür dersler ve konular geleceğin öğretmenlerinin huzur ve barış kavramlarını daha iyi anlamalarına yardım edecektir. Öğretmen eğitim programları küresel eğitim, çevre eğitimi, cinsiyet eğitimi, çok kültürlü eğitim gibi konuları içermelidir. Öğretmen adaylarına bu tür dersler ve konuların verilmesi daha barışçıl bir dünyanın yapılanmasına katkı sağlayacaktır. Ayrıca barışçıl bir eğitime sahip olan öğrenciler, eleştirel düşünme, karar verme, etkileşim, uzlaşma, çatışmaları çözme, barış ortamı oluşturma, şiddeti önleme gibi özel durumlara uyarlanabilen becerileri edinen öğrencilerdir.

Mertoğlu (2006) tarafından yapılan bir araştırmada öğretmenlerin öğrencilere uyguladıkları şiddet konusu incelenmiştir. Araştırma sonucuna göre, öğretmenlerin öğrencileri dövme aracı olarak cetvel gibi araçlar kullandıkları belirlenmiştir. Ayrıca, kaba davranış, hakaret, darp, baskı, tehdit, taciz ve diğerleri de kullanılan şiddet çeşitleri arasındadır.

Deveci, Karadağ ve Yılmaz (2008) tarafından yapılan bir araştırmada, ilköğretim öğrencilerinin şiddet algıları incelenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, öğrenciler şiddeti kavga etmek, dövmek, kötü davranmak, küfür etmek, bağırarak, incitmek gibi değişik biçimlerde tanımlamışlardır. Ayrıca, çevrelerinde en sık karşılaştıkları şiddet türünün ise benzer şekilde dövme, kavga etme, kapkaç, gasp, hırsızlık gibi olaylar olduğunu ifade etmişlerdir. Çocuklar şiddeti önlemek için konuşarak anlaşma, sevgi, saygı, hoşgörü içinde olma, uyarma, polise şikayet etme biçiminde

önerilerde bulunurken şiddet karşısındaki hislerini ise üzülmeye, korkma, kötü hissetme, öğ alma, heyecanlanma olarak ifade etmişlerdir.

Gelecek kuşakları yetiştirme görevini profesyonel düzeyde yerine getirebilme konusunda öğretmenlerimizin de özellikle şiddet ve şiddeti önleme konusunda yetkin olmaları beklenmektedir. Öğretmenlik mesleğinin çok yönlü olmayı gerektirmesi kadar özellikle duyuşsal açıdan yetkin olmayı, sosyal durumlara ve olaylara karşı duyarlı olmayı da gerektirdiği akıldan çıkarılmamalı, öğretmen eğitimi gerçekleştiren kurumlarda da adayların bu hususlar çerçevesinde nitelik taşıyıp taşımadığı da belirlenmelidir. Yapılan açıklamalardan hareketle bu çalışmanın amacı; öğretmenlik mesleğini icra edecek bireylerin şiddeti kavramını nasıl algıladıklarını belirlemeye yardımcı olacak bir ölçek geliştirmek şeklinde belirlenmiştir(Deveci, Karadağ ve Yılmaz (2008).

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2006-2007 yıllarında ilk ve ortaöğretim okullarında yapılan bir araştırmada öğrencilerin şiddet kavramını nasıl algıladıkları ve kendilerini şiddete yönelten etmenlerin neler olduğunu belirlemek amacıyla bir araştırma yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına bakıldığında, öğrencilerin sözel şiddeti diğer şiddet türlerinden daha fazla yaşadıkları ortaya çıkmıştır. Ayrıca, şiddetin yaygınlaşmasında medyanın, arkadaş çevresinin ve çevrenin rolü olduğu görülmüştür; ailelerin şiddet konusunda eğitilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır(13). Okullarda şiddet yaşanmasının sebepleri sıralanırken genellikle öğretmenlerin buna etkisi gözden kaçırılmaktadır. Bazen şiddetin kaynağı ve modeli öğretmen olabilmektedir. Bu nedenle küçük çocukların bu modellerle karşılaşmalarını için öğretmen adaylarında fark edilen şiddet potansiyelini yok etmek gerekmektedir. Yok edebilmek için ise var olan potansiyelin ortaya çıkarılması en doğru yoldur.

Öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu ilköğretim okullarında barış eğitimi dersini gerekli gördüklerini belirtmişlerdir. Öğretmen adayları, sosyal uyum ve barışı sağlama, çocukların diğer bireylere hoşgörülü yaklaşmasını sağlama, küreselleşmeyi tam olarak sağlama, bireyin kişilik gelişimine yardımcı olma gibi nedenlerle barış eğitiminin gerekli olduğunu vurgulamışlardır. Öğretmen adayları barış eğitimine sosyal bilgiler, vatandaşlık, hayat bilgisi gibi derslerde yer verilebileceğini belirtmişlerdir. Özellikle bu derslerin içeriğinin savaş, barış ve demokrasi kavramları ile vatandaşlık, insan hak ve sorumluluklarının kazandırılmasına uygun olmalarını, neden olarak göstermişlerdir. Öğretmen adayları barış eğitiminin/barış bilincinin kazandırılması için öğrencilerin etkin olmalarını sağlayacak yöntem ve etkinliklere yer verilmeli, öğretmenlere hizmet içi eğitim verilmeli, öğretmen eğitimi programlarına barış eğitimi dersi konulmalı, öğrencinin kendini ifade etmesine olanak tanıyacak olanaklar sunulmalı gibi görüş ve öneriler ileri sürmüşlerdir. Ayrıca öğretmen adayları, barış eğitimi denilince, demokratik, farklılıkların benimsenip içselleştirildiği, öğretmen-öğrenci etkileşiminin yoğun olduğu bir ortam hayal etmişlerdir(Deveci, Yılmaz ve Karadağ 2008).

Araştırmanın Amacı

Gelecek nesillerin şiddete başvurmadan sorun çözebilme becerilerini geliştirebilmek için öğretmenler ailelerden sonra gelen önemli bir yere sahiptir. Sınıf içinde ortaya çıkan sorunları çözebilen öğretmen çocuğa olumlu davranış becerileri konusunda örnek olabilmektedir. Bu görüşten hareketle araştırmanın amacı sınıf eğitimi ve okul öncesi öğretmen adaylarının şiddet algılarının belirlenmesi ve katılımcı özelliklerinin şiddete yönelik algıda farklılık oluşturma durumunu incelemektir.

Araştırmanın Yöntemi

Araştırma tarama modelinde olup, (Karasar, 2006) betimsel niteliğe uygun nicel araştırma teknikleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Veriler katılımcılardan Güven ve Güleç (2010) tarafından geliştirilen Şiddet Algısı Belirleme Ölçeği uygulaması ile toplanmış, örneklem grubunun homojenliği test edilmiş, araştırma verilerinin homojen dağılım göstermediği One-SampleKolmogorov-Smirnov test ile belirlenmiş, bu sebeple veriler parametrik olmayan istatistiksel tekniklerle incelenmiştir. İnceleme sonucu ulaşılan bulgular ve yorumlar sırasıyla ifade edilmiştir.

Araştırmanın evrenini Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği ve Sınıf Öğretmenliği Anabilim dalı son sınıfında öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği ve Sınıf Öğretmenliği Anabilim dallarında

öğrenim gören tüm öğrenciler oluşturmakta olup, örnekleme oluşturan öğrencilerden gönüllü olanlardan veriler toplanmıştır. Örneklemin dağılımı Tablo 1 de görülmektedir.

BULGULAR ve YORUM

Tablo 1. Araştırmaya Katılanların Kişisel Bilgilere Göre Dağılımı

Değişkenler		f	%
Cinsiyet	Kadın	373	85,9
	Erkek	61	14,1
Anabilim Dalı	Sınıf Öğrt.	240	55,3
	Okulön. Öğrt.	194	44,7
	Okuryazar değil	-	-
Anne Öğretim Düzeyi	İlkokul	263	60,6
	Ortaokul	52	12
	Ortaöğretim	75	17,3
	YüksekÖğretim	44	10,1
	Okuryazar değil	-	-
Baba Öğretim Düzeyi	İlkokul	140	32,3
	Ortaokul	62	14,3
	Ortaöğretim	127	29,3
	YüksekÖğretim	105	24,2
Sınıf Düzeyi	1	61	14,1
	2	69	15,9
	3	86	19,8
	4	218	50,2
Eğitim Zamanı	Normal Öğreti	203	46,8
	İkinci Öğretim	231	53,2
Toplam		434	100

Tablo 1 incelendiğinde cinsiyet değişkeni açısından katılımcıların büyük bir bölümünün kadın (%85,9) kalan %15,1 lik kısmın erkek katılımcılardan oluştuğu görülmektedir. Kadın cinsiyetinden fazla sayıda katılımcı bulunması okul öncesi eğitim ana bilim dalında öğrenim görme tercihinin kadın cinsiyeti ağırlıklı gerçekleşmesi ve benzer şekilde ilkokullarda görev yapacak sınıf öğretmeni adaylarının da kadın cinsiyeti tarafından daha fazla tercih ve yerleşme başarısından kaynaklı olduğu ifade edilebilir. Tablo da katılımcıların öğrenim gördükleri ana bilim dallarına göre dağılımının %55,3 sınıf öğretmenliği, %44,7 okul öncesi eğitimi şeklinde gerçekleştiği görülmektedir. Katılımcıların ebeveynlerinin mezun oldukları öğretim basamağına göre dağılımları incelendiğinde okur yazar olmayan ebeveyne sahip olan katılımcı bulunmadığı, anne öğretim düzeyinde en yüksek frekansa ilkokul (%60,6) baba öğretim düzeyinde de yine %32,3 ile ilkokul basamağının en fazla frekansa sahip olduğu anlaşılmaktadır. Katılımcıların ebeveynlerinin yükseköğretim mezunu olma değişkeni açısından durumları incelendiğinde babaların yükseköğretim mezunu olma yönüyle annelere oranla daha yüksek yüzdeye sahip oldukları tabloda görülmektedir. Katılımcıların öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine ve öğretim görme zamanına göre dağılımları da yine tablo 1 de yer almaktadır.

Katılımcıların veri toplama aracına verdiği cevapların homojenlik testi gerçekleştirilmiş sonuç tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2 Homojenlik Testi Sonuçları

N		434
Normal Parameters ^{a,b}	Mean	2,0087
	Std. Deviation	,34298
Most Extreme Differences	Absolute	,051
	Positive	,030
	Negative	-,051
Test Statistic		,051
Asymp. Sig. (2-tailed)		,009 ^c

Tablo 2 incelendiğinde One-SampleKolmogorov-Smirnov ile gerçekleştirilen homojenlik testi sonucunda ($0.51 < 0.05$) verilerin normal dağılım göstermediği bu sebeple parametrik olmayan istatistiklerin kullanılması gerektiğine karar verilmiştir.

Tablo 3 Katılımcıların Ölçek Maddelerine Verdikleri Cevapların Cinsiyet Değişkeni Açısından İnceleme Sonuçları

Faktör	Cinsiyet	N	Kare Ort.	Kare Top.	Faktör	Cinsiyet	N	Kare Ort.	Kare Top.
faktör1	Kız	373	209,00	77957,50	faktör5	Kız	373	220,29	82167,00
	Erkek	61	269,47	16437,50		Erkek	61	200,46	12228,00
	Toplam	434				Toplam	434		
faktör2	Kız	373	220,09	82093,00	faktör6	Kız	373	220,15	82117,00
	Erkek	61	201,67	12302,00		Erkek	61	201,28	12278,00
	Toplam	434				Toplam	434		
faktör3	Kız	373	220,38	82200,50	faktör7	Kız	373	218,61	81540,00
	Erkek	61	199,91	12194,50		Erkek	61	210,74	12855,00
	Toplam	434				Toplam	434		
faktör4	Kız	373	214,24	79910,00	faktör8	Kız	373	218,99	81682,00
	Erkek	61	237,46	14485,00		Erkek	61	208,41	12713,00
	Toplam	434				Toplam	434		

Katılımcıların veri toplama aracına verdikleri cevapların cinsiyetlerine göre farklılık gösterme durumu incelenmiş, inceleme sonucu ulaşılan bulgular yukarıda tablo 3' de gösterilmiştir.

Katılımcıların veri toplama aracına verdikleri cevapların cinsiyet değişkeni açısından mannwhitney u test ile incelenmesi sonucunda ulaşılan bulgular tablo 4 de yer almaktadır.

Tablo 4 Katılımcıların Veri Toplama Aracına Verdikleri Cevapların Cinsiyet Değişkeni Açısından İnceleme Sonuçları

	faktör1	faktör2	faktör3	faktör4	faktör5	faktör6	faktör7	faktör8
Mann-Whitney U	8206,500	10411,000	10303,500	10159,000	10337,000	10387,000	10964,000	10822,000
Wilcoxon W	77957,500	12302,000	12194,500	79910,000	12228,000	12278,000	12855,000	12713,000
Z	-3,494	-1,065	-1,215	-1,358	-1,163	-1,100	-,460	-,618
Asymp. Sig. (2-tailed)	,000	,287	,224	,174	,245	,271	,645	,536

Tablo 4 incelendiğinde katılımcıların verdikleri cevapların veri toplama aracında yer alan faktörlere göre gruplanmış maddelerin puan ortalamaları açısından cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık bulunan grubun faktör 1 olduğu görülmektedir. Bu faktörde yer alan maddelerin puan ortalamasında farklılaşmanın erkek katılımcıların lehine olduğu kareler ortalaması değerinden anlaşılmaktadır. Faktör 1 de yer alan maddeler incelendiğinde şiddeti tanımlama ve belirlemeye yönelik ifadelerin yer aldığı görülmektedir. 1. Faktörde yer alan maddelerin genel olarak fiziksel, psikolojik, sosyal yönlerden oluşan şiddet türlerine dönük ifadeler olduğu anlaşılmaktadır. Erkek cinsiyetinin şiddetin tanımlanmasında manidar fark oluşturmuş olması toplumsal algı olarak normal karşılanabilir. Bununla birlikte, Çoban ve İşcen (2006) tarafından yapılan bir araştırmada, sınıf öğretmenlerinin sınıf içerisinde istenmeyen davranışlara karşı farklı tepkiler sergiledikleri, bu durumlarda cinsiyetin, mezun olunan okulun, kıdemin, görev yapılan okulun etkilerinin olduğu, ayrıca, tepkilerinin tür ve düzeylerinin sınıflara ve derslere göre değiştiği saptanmıştır. Gösterilen tepkiler cinsiyete göre farklılıklar göstermiş, "sertçe uyarma (azarlama)", "fiziksel ceza verme" tepkilerinin bayan öğretmenler tarafından gösterilmiş olması dikkat çekici bulunduğu bulgusu da literatürde yer almaktadır. Sargin (2010) tarafından yapılan araştırmada ise öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre çatışma ve şiddet farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmadığı görülmüştür. Benzer bir bulgu da Bozoğlan (2010), tarafından yapılan çalışmada ortaya konmuştur. Bozoğlan (2010) cinsiyet değişkeninin şiddet ve çatışmaya bakış açısından anlamlı bir farklılık yaratmadığı bulgusunu araştırmasında ortaya koymuştur.

Katılımcıların veri toplama aracına verdikleri cevapların öğrenim gördükleri ana bilim dalı açısından farklılık gösterme durumu incelenmiş, inceleme sonucu ulaşılan bulgular tablo 5' de gösterilmiştir.

Tablo 5 Katılımcıların Ölçek Maddelerine Verdikleri Cevapların Öğrenim Görülen Ana Bilim Dalı Değişkeni Açısından İnceleme Sonuçları

	Anabilim Dalı	N	Kare Ort.	Kare Top.	Anabilim Dalı	N	Kare Ort.	Kare Top.
faktör1	O.Ö.Öğrt.liği	240	202,48	48596,00	faktör5	O.Ö.Öğrt.liği	240	220,37
	Sınıf Öğrt.liği	192	234,02	44932,00		Sınıf Öğrt.liği	192	211,66
	Toplam	432				Toplam	432	
faktör2	O.Ö.Öğrt.liği	240	229,48	55076,00	faktör6	O.Ö.Öğrt.liği	240	216,56
	Sınıf Öğrt.liği	192	200,27	38452,00		Sınıf Öğrt.liği	192	216,43
	Toplam	432				Toplam	432	
faktör3	O.Ö.Öğrt.liği	240	218,65	52476,50	faktör7	O.Ö.Öğrt.liği	240	223,34
	Sınıf Öğrt.liği	192	213,81	41051,50		Sınıf Öğrt.liği	192	207,95
	Toplam	432				Toplam	432	
faktör4	O.Ö.Öğrt.liği	240	214,34	51442,00	faktör8	O.Ö.Öğrt.liği	240	235,02
	Sınıf Öğrt.liği	192	219,20	42086,00		Sınıf Öğrt.liği	192	193,35
	Toplam	432				Toplam	432	

Tablo 6 Katılımcıların Veri Toplama Aracına Verdikleri Cevapların Öğrenim Görülen Ana Bilim Dalı Değişkeni Açısından İnceleme Sonuçları

	Faktör1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4	Faktör 5	Faktör 6	Faktör 7	Faktör 8
Mann-Whitney J	19676,000	19924,000	22523,500	22522,000	22111,500	23026,000	21399,000	18595,50
Wilcoxon W	48596,000	38452,000	41051,500	51442,000	40639,500	41554,000	39927,000	37123,50
Z	-2,611	-2,421	-,412	-,407	-,732	-,011	-1,290	-3,490
Asymp. Sig. (2-tailed)	,009	,015	,680	,684	,464	,991	,197	,000

Katılımcıların veri toplama aracına verdikleri cevapların öğrenim gördükleri ana bilim dalı değişkeni açısından mannwhitney u test ile incelenmesi sonucunda ulaşılan bulgular tablo 6 de görülmektedir. Tablo 6 incelendiğinde katılımcıların 1., 2., ve 8. faktörlerdeki maddelere verdikleri cevapların ortalamalarında farklılık gösterdikleri belirlenmiştir. Farklılaşmanın 2. ve 8. faktörde okul öncesi öğretmenliğinde öğrenim gören katılımcılar lehine, 1. faktörde ise sınıf öğretmenliğinde öğrenim gören katılımcılar lehine olduğu anlaşılmaktadır. Faktör 1 in veri toplama aracında şiddeti tanımlama ve belirleme, Faktör 2'de yer alan maddelerin şiddeti önleme ve Faktör 8 de yer alan maddelerin şiddeti artırıcı nedenler şeklinde adlandırıldığı görülmektedir. Okul öncesi dönemde görev yapacak öğretmenlerin hizmet verecekleri yaş grubunun özelliği sebebiyle şiddet konusunda daha dikkatli yetiştirilmelerinin ya da bu konuda aldıkları derslerin etkisi ile böyle bir bulgunun ortaya çıkmış olabileceği düşünülebilir. Yapılan araştırmalar incelendiğinde benzer bir çalışmaya rastlanmadığı için başka anabilim dallarında yapılan araştırmalar bu çalışma ile kıyaslanamamıştır.

Bozoğlan (2010) tarafından yapılan araştırmada Balkan ülkeleri üniversite öğrencilerinin çatışma ve şiddete ilişkin farkındalık düzeyleri ve çatışma çözme stilleri ortaya konmaya çalışılmıştır. Arnavut katılımcıların çatışma ve şiddete ilişkin farkındalık düzeyleri Türk, Bulgar, Roman, Yunan ve Makedon katılımcılara göre anlamlı düzeyde düşük bulunmuştur. Cinsiyet ve katılımcıların çatışma ve şiddete ilişkin farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Öğrenim gördükleri alanlara göre katılımcıların farkındalık düzeylerinde anlamlı bir fark bulunmuştur. Eğitim ve sosyal alanlarında öğrenim gören katılımcıların çatışma ve şiddete ilişkin farkındalık düzeyleri fen-matematik ve dil alanlarında öğrenim gören öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Çatışma ve Şiddete ilişkin Farkındalık Ölçeği ve Çatışma Stilleri Formu arasındaki ilişki incelendiğinde, katılımcıların kullandıkları bazı stiller ve çatışma ve şiddete ilişkin farkındalık düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmuştur

Deveci, Yılmaz ve Karadağ (2008) tarafından yapılan çalışmada sosyal bilgiler ve sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının barış eğitimine ilişkin algılarını belirlemek amacıyla bir araştırma yapılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının barış ve barış eğitimi kavramlarını benzer biçimde tanımladıkları görülmüştür. Araştırma kapsamındaki öğretmen adayları barışla ilgili olarak; huzur,

sevgi, saygı, dostluk, hoşgörü, kardeşlik, eşitlik, mutlu bir yaşam, savaş, nükleer silah vb.'nin olmadığı bir ortam gibi tanımlamalarda bulunmuşlardır.

Katılımcıların veri toplama aracına verdikleri cevapların annelerinin mezun oldukları öğretim basamağı açısından farklılık gösterme durumu incelenmiş, inceleme sonucu ulaşılan bulgular tablo 7' de gösterilmiştir.

Tablo 7 Katılımcıların Veri Toplama Aracına Verdikleri Cevapların Anne Öğretim Düzeyi Değişkeni Açısından İnceleme Sonuçları

Annenin				Annenin			
	Durumu	N	Kare Ort.		Durumu	N	Kare Ort.
faktör 1	İlkokul	263	217,63	faktör 5	İlkokul	263	216,06
	Ortaokul	52	193,80		Ortaokul	52	190,84
	Lise	75	224,71		Lise	75	226,55
	Yükseköğret	44	232,43		Yükseköğret	44	242,18
	Toplam	434			Toplam	434	
faktör 2	İlkokul	263	216,05	faktör 6	İlkokul	263	226,36
	Ortaokul	52	202,34		Ortaokul	52	200,05
	Lise	75	217,23		Lise	75	204,00
	Yükseköğret	44	244,55		Yükseköğret	44	208,19
	Toplam	434			Toplam	434	
faktör 3	İlkokul	263	228,01	faktör 7	İlkokul	263	219,19
	Ortaokul	52	198,99		Ortaokul	52	213,46
	Lise	75	198,59		Lise	75	213,73
	Yükseköğret	44	208,77		Yükseköğret	44	218,60
	Toplam	434			Toplam	434	
faktör 4	İlkokul	263	214,44	faktör 8	İlkokul	263	208,94
	Ortaokul	52	189,62		Ortaokul	52	227,39
	Lise	75	229,42		Lise	75	219,26
	Yükseköğret	44	248,45		Yükseköğret	44	253,99
	Toplam	434			Toplam	434	

Katılımcıların veri toplama aracına verdikleri cevapların annelerinin mezun oldukları öğretim basamağı değişkeni açısından Kruskal Wallis test ile incelenmesi sonucunda ulaşılan bulgular aşağıda tablo 8 de görülmektedir.

Tablo 8 Katılımcıların Veri Toplama Aracına Verdikleri Cevapların Anne Öğretim Düzeyi Değişkeni Açısından İnceleme Sonuçları

	faktör1	faktör2	faktör3	faktör4	faktör5	faktör6	faktör7	faktör8
Chi-Square	2,733	2,852	5,179	6,246	4,628	3,496	,178	5,421
Df	3	3	3	3	3	3	3	3
Asymp. Sig.	,435	,415	,159	,100	,201	,321	,981	,143

Tablo 8 incelendiğinde katılımcıların veri toplama aracına verdikleri cevapların annelerinin mezun oldukları öğretim basamağı değişkeni açısından anlamlı farklılık oluşturmadığı anlaşılmaktadır.

Katılımcıların veri toplama aracına verdikleri cevapların babalarının mezun oldukları öğretim basamağı açısından farklılık gösterme durumu incelenmiş, inceleme sonucu ulaşılan bulgular aşağıda tablo 9' da gösterilmiştir.

Tablo 9 Katılımcıların Veri Toplama Aracına Verdikleri Cevapların Baba Öğretim Düzeyi Değişkeni Açısından İnceleme Sonuçları

Baba Eğitim Durumu				Baba Eğitim Durumu			
		N	Kare Ort.		N	Kare Ort.	
faktör 1	İlkokul	140	227,10	faktör 5	İlkokul	140	217,68
	Ortaokul	62	198,14		Ortaokul	62	207,45
	Lise	127	215,92		Lise	127	215,28
	Yükseköğretim	105	218,05		Yükseköğretim	105	225,88
	Toplam	434			Toplam	434	
faktör 2	İlkokul	140	215,46	faktör 6	İlkokul	140	237,80
	Ortaokul	62	213,23		Ortaokul	62	213,69
	Lise	127	228,08		Lise	127	223,98
	Yükseköğretim	105	209,94		Yükseköğretim	105	184,85
	Toplam	434			Toplam	434	
faktör 3	İlkokul	140	224,35	faktör 7	İlkokul	140	220,14
	Ortaokul	62	204,23		Ortaokul	62	211,01
	Lise	127	225,29		Lise	127	215,31
	Yükseköğretim	105	206,78		Yükseköğretim	105	220,45
	Toplam	434			Toplam	434	
faktör 4	İlkokul	140	226,06	faktör 8	İlkokul	140	218,44
	Ortaokul	62	188,73		Ortaokul	62	195,20
	Lise	127	209,84		Lise	127	210,96
	Yükseköğretim	105	232,34		Yükseköğretim	105	237,32
	Toplam	434			Toplam	434	

Katılımcıların veri toplama aracına verdikleri cevapların babalarının mezun oldukları öğretim basamağı değişkeni açısından Kruskal Wallis test ile incelenmesi sonucunda ulaşılan bulgular aşağıda tablo 10 da görülmektedir.

Tablo 10 Katılımcıların Veri Toplama Aracına Verdikleri Cevapların Baba Öğretim Düzeyi Değişkeni Açısından İnceleme Sonuçları

	faktör1	faktör2	faktör3	faktör4	faktör5	faktör6	faktör7	faktör8
Chi-Square	2,323	1,400	2,503	6,015	,936	11,397	,334	5,058
Df	3	3	3	3	3	3	3	3
Asymp. Sig.	,508	,706	,475	,111	,817	,010	,954	,168

Tablo 10 incelendiğinde katılımcıların veri toplama aracına verdikleri cevapların babalarının mezun oldukları öğretim basamağı değişkeni açısından yalnızca 6. faktörde anlamlı farklılık oluşturduğu anlaşılmaktadır. Farkın ilköğretim mezunu babaya sahip olan katılımcılar ile yükseköğretim mezunu babaya sahip katılımcılar arasında ilköğretim mezunu babaya sahip katılımcılar lehine olduğu manwhitney u karşılaştırması yapılarak belirlenmiştir. Farkın olduğu 6. Faktörün şiddetin tarihsel geçmişi şeklinde adlandırıldığı görülmektedir.

Araştırmalar incelendiğinde benzer bir araştırmaya rastlanmadığı için kıyaslama yapılamamıştır. Ancak beklenen sonuç anne babanın eğitim düzeyi arttıkça çocukların şiddet farkındalık düzeylerinin artması yönündedir. Uysal ve Dinçer (2013) tarafından yapılan çalışmada çocuklarda saldırganlık davranışlarının çeşitli değişkenler açısından incelendiği bir araştırmada ilköğretim mezunu babalara göre ortaöğretim mezunu babaların çocuklarında saldırganlık puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Özbey ve Alisinanoğlu'nun (2009) araştırmasında da babaların öğrenim düzeyi arttıkça çocuklarının sorunlu davranışlarının arttığı gözlenmiştir. Bu durumun sebebinin, babaların öğrenim düzeylerinin artmasıyla çocuklarından beklentilerinin fazlaşması olarak yorumlanmıştır. Ayrıca öğrenim düzeyinin artmasıyla birlikte babaların çocuklarına ayırdıkları zaman da azalmaktadır. Öğretmen adaylarında da benzer sonuçların çıkması çocukluktan gelen davranışların yetişkinlikte de değişmeyeceğini gösterebilmektedir. Çocuğun kişiliğini önemli derecede etkileyen aileler şiddet algısını da etkiler denilebilir.

Katılımcıların veri toplama aracına verdikleri cevapların öğretim görme zamanı değişkeni açısından farklılık gösterme durumu incelenmiş, inceleme sonucu ulaşılan bulgular aşağıda tablo 11' de gösterilmiştir.

Tablo 11 Katılımcıların Veri Toplama Aracına Verdikleri Cevapların Öğretim Görme Zamanı Değişkeni Açısından İnceleme Sonuçları

	Eğitim Zamanı	N	Kare Ort.	Kare Top.		Eğitim Zamanı	N	Kare Ort.	Kare Top.
faktör1	1. Öğretim	203	233,21	47341,50	5	1. Öğretim	203	223,67	45405,00
	2. Öğretim	231	203,69	47053,50		2. Öğretim	231	212,08	48990,00
	Toplam	434				Toplam	434		
faktör2	1. Öğretim	203	224,13	45499,00	faktör6	1. Öğretim	203	222,30	45127,50
	2. Öğretim	231	211,67	48896,00		2. Öğretim	231	213,28	49267,50
	Toplam	434				Toplam	434		
faktör3	1. Öğretim	203	233,53	47406,50	faktör7	1. Öğretim	203	235,92	47892,00
	2. Öğretim	231	203,41	46988,50		2. Öğretim	231	201,31	46503,00
	Toplam	434				Toplam	434		
faktör4	1. Öğretim	203	229,31	46549,50	faktör8	1. Öğretim	203	228,61	46408,00
	2. Öğretim	231	207,12	47845,50		2. Öğretim	231	207,74	47987,00
	Toplam	434				Toplam	434		

Katılımcıların veri toplama aracına verdikleri cevapların öğretim görme zamanı değişkeni açısından Mann Whitney U test ile incelenmesi sonucunda ulaşılan bulgular aşağıda tablo 12' de görülmektedir.

Tablo 12 Katılımcıların Veri Toplama Aracına Verdikleri Cevapların Öğretim Görme Zamanı Değişkeni Açısından İnceleme Sonuçları

	faktör1	faktör2	faktör3	faktör4	faktör5	faktör6	faktör7	faktör8
Mann-Whitney U	20257,500	22100,000	20192,500	21049,500	22194,000	22471,500	19707,000	21191,000
Wilcoxon W	47053,500	48896,000	46988,500	47845,500	48990,000	49267,500	46503,000	47987,000
Z	-2,448	-1,035	-2,566	-1,863	-,976	-,755	-2,907	-1,752
Asymp. Sig. (2-tailed)	,014	,301	,010	,062	,329	,450	,004	,080

Katılımcıların veri toplama aracına verdikleri cevapların öğretim görme zamanı değişkeni açısından Mann Whitney U test ile incelenmesi sonucunda ulaşılan bulgular tablo 12' de görülmektedir. Tablo 12 incelendiğinde katılımcıların 1., 3., ve 7. faktörlerdeki maddelere verdikleri cevapların ortalamalarında farklılık gösterdikleri belirlenmiştir. Farklılaşmanın sayılan faktörlerin tamamında normal öğretimde öğrenim gören katılımcılar lehine olduğu anlaşılmaktadır. Faktör 1'in şiddeti tanımlama ve belirleme, Faktör 3'ün şiddetin oluşma nedenleri ve Faktör 7'nin şiddetin oluşturduğu mağduriyet şeklinde adlandırıldığı görülmektedir.

Katılımcıların veri toplama aracına verdikleri cevapların öğrenim görülen sınıf düzeyi değişkeni açısından farklılık gösterme durumu incelenmiş, inceleme sonucu ulaşılan bulgular aşağıda tablo 13' de gösterilmiştir.

Tablo 13 Katılımcıların Veri Toplama Aracına Verdikleri Cevapların Sınıf Düzeyi Değişkeni Açısından İnceleme Sonuçları

	Sınıf	N	Kare Ort.		Sınıf	N	Kare Ort.
faktör 1	1.sınıf	61	170,50	faktör 5	1.sınıf	61	202,39
	2.sınıf	69	224,76		2.sınıf	69	248,89
	3.sınıf	86	214,16		3.sınıf	86	223,59
	4.sınıf	218	229,67		4.sınıf	218	209,39
	Toplam	434			Toplam	434	
faktör 2	1.sınıf	61	228,89	faktör 6	1.sınıf	61	223,14
	2.sınıf	69	226,57		2.sınıf	69	244,30
	3.sınıf	86	219,51		3.sınıf	86	247,00
	4.sınıf	218	210,65		4.sınıf	218	195,80
	Toplam	434			Toplam	434	
faktör 3	1.sınıf	61	187,78	faktör 7	1.sınıf	61	255,51
	2.sınıf	69	262,79		2.sınıf	69	210,65
	3.sınıf	86	222,07		3.sınıf	86	216,11

	4.sınıf	218	209,68		4.sınıf	218	209,58
	Toplam	434			Toplam	434	
faktör 4	1.sınıf	61	191,66	faktör 8	1.sınıf	61	227,40
	2.sınıf	69	226,55		2.sınıf	69	228,63
	3.sınıf	86	200,49		3.sınıf	86	189,64
	4.sınıf	218	228,58		4.sınıf	218	222,20
	Toplam	434			Toplam	434	

Katılımcıların veri toplama aracına verdikleri cevapların öğretim görme zamanı değişkeni açısından Kruskal Wallis test ile incelenmesi sonucunda ulaşılan bulgular aşağıda tablo 14' de görülmektedir.

Tablo 14 Katılımcıların Veri Toplama Aracına Verdikleri Cevapların Sınıf Düzeyi Değişkeni Açısından İnceleme Sonuçları

	faktör1	faktör2	faktör3	faktör4	faktör5	faktör6	faktör7	faktör8
Chi-Square	10,928	1,543	14,150	6,397	6,532	14,836	6,868	5,610
Df	3	3	3	3	3	3	3	3
Asymp. Sig.	,012	,672	,003	,094	,088	,002	,076	,132

Katılımcıların veri toplama aracına verdikleri cevapların öğretim görme zamanı değişkeni açısından Mann Whitney U test ile incelenmesi sonucunda ulaşılan bulgular tablo 12' de görülmektedir. Tablo 14 incelendiğinde katılımcıların 1., 3., ve 6. faktörlerdeki maddelere verdikleri cevapların ortalamalarında farklılık gösterdikleri belirlenmiştir. Farklılığın hangi gruplar arasında oluştuğunu belirlemek için yapılan sınıma sonucu aşağıda Tablo 15 ve Tablo 16 da gösterilmiştir.

Tablo 15 Katılımcıların Veri Toplama Aracına Verdikleri Cevapların Sınıf Düzeyi Değişkeni Açısından İnceleme Sonuçları

	Sınıf	N	Kare Ort.	Kare Top.
faktör1	3.sınıf	86	144,21	12402,00
	4.sınıf	218	155,77	33958,00
	Toplam	304		
faktör3	3.sınıf	86	158,51	13632,00
	4.sınıf	218	150,13	32728,00
	Toplam	304		
faktör6	3.sınıf	86	177,72	15284,00
	4.sınıf	218	142,55	31076,00
	Toplam	304		

Tablo 16 Katılımcıların Veri Toplama Aracına Verdikleri Cevapların Sınıf Düzeyi Değişkeni Açısından İnceleme Sonuçları

	faktör1	faktör3	faktör6
Mann-Whitney U	8661,000	8857,000	7205,000
Wilcoxon W	12402,000	32728,000	31076,000
Z	-1,034	-,767	-3,170
Asymp. Sig. (2-tailed)	,301	,443	,002

Farklılaşmanın hangi gruplar arasında oluştuğunu belirlemek için sınıflar arasında Mann Whitney U test ile ikili karşılaştırmalar yapılmıştır. Sınıma sonucunda 1.faktörde 4. sınıfta öğrenim görenler ile 3. sınıfta öğrenim gören katılımcılar arasında 4. sınıfta öğrenim gören katılımcılar lehine farklılaşma oluştuğu, 3. ve 6. faktörde farklılaşmanın ise tersi yönde 3. sınıflar lehine oluştuğu belirlenmiştir. Faktör 1,3 ve 6 de yer alan maddeler incelendiğinde Faktör 1'in şiddeti tanımlama ve belirleme, Faktör 3'ün şiddetin oluşma nedenleri ve Faktör 6'nın şiddetin tarihsel süreci şeklinde adlandırıldığı görülmektedir.

Sargın (2010) tarafından yapılan araştırma sonucu bu araştırma ile benzerlik göstermektedir. Sargın (2010) araştırmasında öğretmen adaylarının yaşlarına göre çatışma ve şiddet farkındalığı düzeyleri incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılık bulunmuştur. 18-20 ve çatışma ve şiddete ilişkin farkındalık ile 21-25 yaş arasındaki öğretmen adaylarının çatışma ve şiddet farkındalığı düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. 18-20 yaş arasındaki öğretmen adaylarının çatışma ve şiddet farkındalık

düzeyleri 21- 25 yaşarasındaki öğretmen adaylarının çatışma ve şiddet farkındalık düzeylerinden daha düşük bulunmuştur. Sargın (2010)'a göre yaş, kişinin tecrübe ve olgunluk kazanmada önemli bir faktördür. Ayrıca yaş ilerledikçe üst sınıfta olmak daha çok insan ilişkisini, tecrübeyi, yurt ve okul yaşantısında da yaşantı zenginliğini beraberinde getirmektedir. Bu nedenler de yaş ilerledikçe çatışma ve şiddete ilişkin farkındalık düzeyinde de artış olabileceği çıkarsanabilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada ulaşılan bulgulara dayalı olarak şu sonuçlara ulaşılmıştır;

1. Katılımcıların ölçek maddelerine verdikleri cevapların veri toplama aracında yer alan faktörlere göre gruplanmış maddelerin puan ortalamaları açısından cinsiyet değişkeni yönüyle gerçekleştirilen inceleme sonucuna göre sekiz faktörün yedisinde anlamlı fark bulunmazken yalnızca 1. Faktörde erkekler lehine farklılık olduğu bu faktörün de şiddetin tanımlandığı ifadelerin ağırlıklı olduğu maddeler olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2. Araştırmanın bir diğer alt amacında öğretmen adaylarının öğrenim gördüğü ana bilim dalı açısından verdikleri cevaplar açısından farklılık bulunma durumu incelenmiş katılımcıların 1., 2., ve 8. faktörlerdeki maddelere verdikleri cevapların ortalamalarında farklılık gösterdikleri, farklılaşmanın 2. ve 8. faktörde okul öncesi öğretmenliğinde öğrenim gören katılımcılar lehine, 1. faktörde ise sınıf öğretmenliğinde öğrenim gören katılımcılar lehine olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Diğer beş faktörde ise farklılaşma bulunmadığı görülmüştür.

3. Katılımcıların veri toplama aracına verdikleri cevapların annelerinin mezun oldukları öğretim basamağı değişkeni açısından anlamlı farklılık oluşturmadığı, baba eğitim düzeyi açısından ise “şiddetin tarihsel geçmişi” şeklinde adlandırılmış olan yalnızca 6. faktörde ilkökul mezunu babaya sahip olan katılımcılar ile yükseköğretim mezunu babaya sahip katılımcılar arasında anlamlı farklılık oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4. Katılımcıların öğrenim gördükleri zaman açısından farklılaşma durumları da araştırma amaçları çerçevesinde incelenmiş inceleme sonucunda katılımcıların “şiddeti tanımlama ve belirleme” olarak adlandırılan 1.faktör, “şiddetin oluşma nedenleri” olarak adlandırılan faktör 3., ve “şiddetin oluşturduğu mağduriyet” şeklinde adlandırılan 7. faktördeki maddelere verdikleri cevapların ortalamalarında normal öğretimde öğrenim gören katılımcılar lehine farklılık gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

5. Katılımcıların öğrenim gördükleri sınıf düzeyleri açısından yapılan sınıma sonucunda ise 1. ve 2. Sınıfta öğrenim görenler herhangi bir farklılık bulunmadığı, 4. Sınıfta öğrenim görenlerin 3. Sınıfta öğrenim görenlerden 1. faktörde anlamlı düzeyde farklılaştıkları bu faktörün de şiddeti tanımlama şeklinde adlandırıldığı, “şiddetin oluşma nedenleri” olarak adlandırılan faktör 3., ve “şiddetin tarihsel geçmişi” olarak adlandırılan 6. faktörlerdeki maddelere verdikleri cevapların ortalamalarında 3. sınıfta öğrenim görenler lehine farklılık gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Buradan hareketle şiddet konusunda farkındalık boyutunun son sınıflara doğru geliştiği sonucuna ulaşılabılır.

Sonuçlara dayalı olarak getirilen öneriler ise;

1. Öğretmen adaylarına şiddetin tanımı, hangi davranışların şiddet içerdiği gibi konuların yer aldığı bir ders müfredatta mutlaka yer almalıdır.

2. Hem okul öncesi hem sınıf öğretmeni adayları küçük yaş çocukları ile çalışacakları ve bu yaş grubunun kendilerini yeterince ifade edemediği düşünüldüğünde yeterli eğitim almayan öğretmen adayları ve öğretmenler için ayrıca kurslar ve seminerler düzenlenmelidir.

3. Eğitim düzeyi yüksek babaların çocuklarına daha az zaman ayırdıkları tahmin edildiğinden bu konuda hem anne hem de babaların bu konuya dikkatleri çekilebilir. Bu konuda en etkili kişiler yine öğretmenler ve rehber öğretmenlerdir.

4. Ders veren öğretim elemanlarının alanında uzman olmaması önemli sorunlardan biridir. Bu nedenle derslerin daha etkili ve verimli olabilmesi için alanında uzman kişilerin derse girmesi zorunluluk olmalıdır.

KAYNAKLAR

- Alpöge, G.(2003). “**Çocuk Edebiyatına Yansıyan Şiddet**”. Çocuk Edebiyatına ve Çocuk Hekimliğine Yansıyan Şiddet Sempozyumu. Osmangazi üniversitesi Basımevi, Eskişehir.
- Barut, Y. (2004). *Ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin empati keşilim düzeyleri ile çatışma keşilim düzeylerinin bazideğişkenler açısından incelenmesi*. Makale XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı'nda bildiri olarak sunulmuştur, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya.S.244. 3.Baskı
- Bozoğlan, B. (2010). *Balkan ülkeleri üniversite öğrencilerinin çatışma ve şiddete ilişkin farkındalık düzeyleri ve çatışma çözme stilleri*.Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi.
- Büyüköztürk, Ş. (2010).*Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*, 11.Baskı, Pegem Akademi.
- Çoban, A.,İşcen, F. “**Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Ortamında Meydana Gelen İstenmeyen Davranışlara İlişkin Göstirdikleri Tepkilerinin Değerlendirilmesi**”. I.Şiddet ve Okul:Okul ve Çevresinde Çocuğa Yönelik Şiddet ve Alınabilecek Tedbirler, Uluslar arası Katılımlı Sempozyum, 28-31 Mart, İstanbul 2006.
- Çocuk ve Kadına Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi için Alınacak Tedbirler konulu 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi
- Deveci, H., Yılmaz, F. Ve Karadağ, R., (2008). Öğretmen Adaylarının Barış Eğitimi Algıları. EJER. 30, ss:63-80
- Deveci, Karadağ ve Yılmaz (2008).” **İlköğretim Öğrencilerinin Şiddet Algıları**.” Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi. Bahar, C. 7, S. 24 (351-368).
- Earged.meb.gov.tr/tamamlanan/siddet_algisi.pdf
- Gümüş A. ”**Şiddetin Nedenleri**”. Toplumsal Bir Sorun Olarak Şiddet Sempozyumu, 20- 21 Mayıs , Ankara, 2006.
- İldeş, N. (2003) . **Aile ve Şiddet. Radyo ve Televizyonlarda Şiddet ve İntihar Haberleri**. Başbakanlık Basımevi Ankara.
- Kline, P. (1994). *An easy guide to factor analysis*, New York: Routledge.
- Kocacık, F. (2005). “**Şiddet Olgusu Üzerine**.” C.Ü.İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt:2, Sayı:1
- Mertoğlu, M. “**1997-2005 Yılları Arasında İstanbul’da Öğretmenlerin Öğrencilere Uyguladıkları Şiddetin İncelenmesi**”. I.Şiddet ve Okul:Okul ve Çevresinde Çocuğa Yönelik Şiddet ve Alınabilecek Tedbirler, Uluslar arası Katılımlı Sempozyum, 28-31 Mart, İstanbul,2006.
- Özbey, S.,Alisnanoğlu, F. (2009). Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Devam Eden 60-72 Aylık Çocukların Problem Davranışlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Uluslar arası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2 (6), 493-517.
- Sargın,N., (2010). **Öğretmen Adaylarının Çatışma ve Şiddete İlişkin Farkındalık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi**. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi. *Cilt 16, Sayı 4, ss: 601-616*
- Sivri, M. “**Kafka’nın Babama Mektubunda ve Susana Tamaro’nun Öyle Bir Çocukluk (Tek Ses İçin) Adlı Öyküsünde Kötü Tanımlanmış Çocukların Dramı Ve Şiddetin Kaynağı**”. Çocuk Edebiyatına ve Çocuk Hekimliğine Yansıyan Şiddet Sempozyumu. Osmangazi Üniversitesi Basımevi, Eskişehir, 2003
- Şahin, H. vediğ. (2010). *Kişilerarası ilişkiler ve Etkili İletişim*, (Ed: Kaya, A.), 1. Baskı, Pegem Akademi, Ankara.
- Uysal, H., Dinçer, Ç., (2013). Okul Öncesi Dönemde Karşılaşılan Fiziksel ve İlişkisel Saldırganlığın Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Education and Science, 38 (169), 328-345
- Ünsal, A. (1996)”**Genişletilmiş Bir Şiddet Tipolojisi**”.Cogito, Sayı:6-7, Kış-Bahar. Sayfa:91-104
- www.ucansupurge.org/index.php?option=com_content&task=view&id=2736&Itemid=70
- Yeşilyaprak B.(Ed.). 2002. “**Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi**.” PegemA Yayıncılık.